

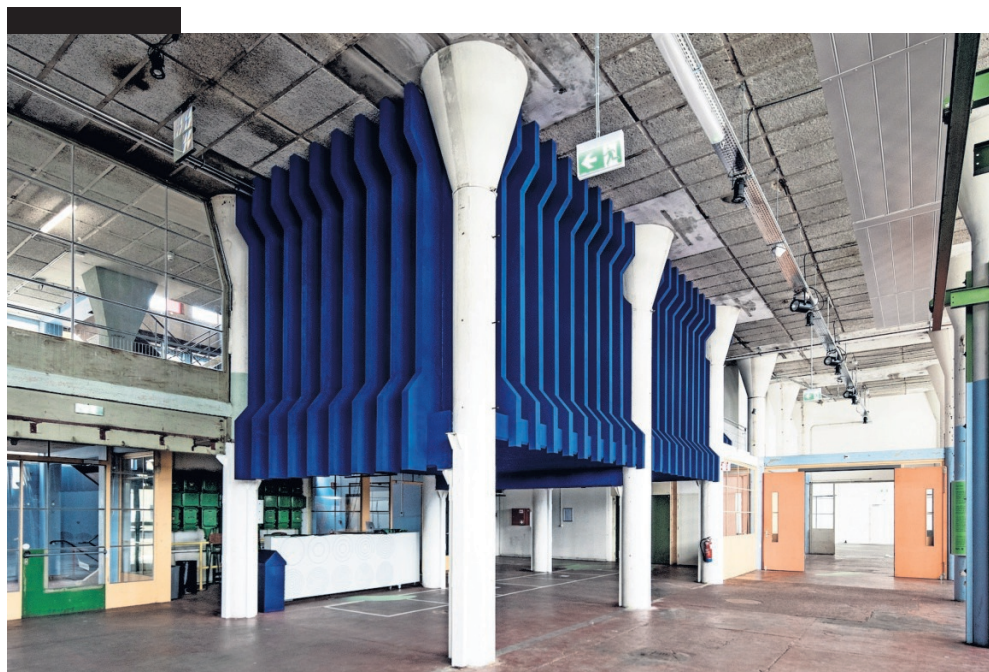
Kunstwerk v/d week

LEVI VAN VELUW SANCTUM

Blauwe vrijdag

Van het heilige blauw uit de Renaissance tot International Klein Blue: de kleur blauw fascineert mateloos. In Het Hem in Zaandam wandel je zo een **blauw heiligdom** in.

Door **Sarah van Binsbergen**

De buiten- en binnenkant van het kunstwerk *Sanctum* van Levi van Veluw in Het Hem.

Foto Natascha Libbert

Levi van Veluw

Wat
Sanctum
Waar
Het Hem,
Zaandam,
t/m 2022.
Jaar
2020
Materiaal

Polymeerklei,
pigment, hout,
metaal en glas

Tip
Galerie Ron
Mandos in
Amsterdam
etaleert t/m
1/8 een hand-
vol kleiwerken
van Levi van
Veluw.

Als een buitenaards wezen dat zich heeft vastgebeten in het gebouw, zo hangt het nieuwe kunstwerk *Sanctum* van de Nederlander Levi van Veluw tussen de pilaren op de begane grond van kunstruimte Het Hem in Zaandam. Felblauw steekt de harmonicavormige structuur af tegen de wit- en grijs tinten van het industriële pand.

Dit is al een bijzonder gezicht, maar het is nog maar het begin. Neem de trap naar de eerste verdieping en je ontdekt dat dit kunstwerk niet alleen een buiten-, maar ook een binnenkant heeft. Eenmaal binnen waan je je in een mysterieuze crypte waarvan de wanden, de vloer en het plafond volledig bedekt zijn met een blauwe, rotsachtige massa. Alsof de ruimte uit een bergwand is gehouwen. Blauw licht schijnt je in het halfdonker tegemoet.

Over de kleur blauw in de kunst kun je boekwerken volschrijven – wat dan ook al is gedaan. Er is het melancholische Pruisisch blauw van

Picasso's blauwe periode, het koninklijke kobalt van Van Goghs sterrennacht, het heilige blauw van de maagd Maria in renaissance-schilderijen. Het is de kleur van lucht en water, een kleur die aantrekt en je wil opslokken, waarin je zou willen drijven.

De Franse kunstenaar Yves Klein was zo verliefd op blauw dat hij een eigen tint ontwikkelde en patenteerde: IKB, International Klein Blue. Het is werkelijk het meest intense blauw. Een kleur die, zoals oud-*Volkscrant*-recensent Sacha Bronwasser het in haar debuutroman zo mooi schrijft, 'licht terugstrooit als blauw poeder'. Volgens Klein symboliseerde de kleur de oneindigheid van het heelal en immateriële krachten. Het liefst had Klein de hele wereld in zijn IKB gedoopt, wat hij in 1957 ook deed, door een wereldbol ermee te bedekken.

Het blauw van Levi van Veluw is donkerder, inktachtiger dan het blauw van Klein en bovendien niet egaal. Van Veluw gebruikte voor zijn

grot doorzichtige klei waar blauw pigment doorheen is gemengd. Wel gloeit de kleur net zo intens: het gedimde licht in de installatie lijkt uit de rotsen zelf te komen. Het blauw roept dezelfde associatie op met ongreepbare, spirituele krachten. Die associatie wordt versterkt door de geometrische patronen die uit de kleimassa tevoorschijn komen, als overblijfselen van een geheimzinnig ritueel. Het is een heiligdom, een sanctum.

Voor wie of wat? Dat blijft gissen. Als bezoeker ben je tegelijkertijd wel en niet een onderdeel van het mysterie. Je mag de kapel betreden – één bezoeker tegelijk – en kunt zo ervaren hoe het is om voor even samen te vallen met een kunstwerk, maar erin opgaan lukt niet. Je loopt namelijk niet over de rotsen maar over glazen platen, en ook de wanden en het plafond zijn afgeschermd door glas. Die minimalistische glazen kubus contrasteert mooi met de grillige kleimassa en krioelende patronen. Je stapt binnen in een blauwe wereld én blijft erbuiten.

De blauwgeverfde wereldbol van Yves Klein

Foto HH